

Foreldresamarbeid i et flerkulturelt perspektiv

Hvordan håndterer barnehageansatte, og hvordan opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk?

Maria Elsy Romero

[kandidatnummer:9023]

Bacheloroppgave

[BMBAC3900]

Trondheim, mai 2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	3
1.1 Presentasjon av problemstilling	4
1.2 Oppgaven og oppgavens oppbygging	4
1.3 Sentrale Begreper	5
2.0 Teorikapittel.....	6
2.1 Foreldresamarbeidet.....	6
2.1.1 Foreldremedvirkning	7
2.2 Interkulturell kommunikasjon.....	9
2.2.1 Nonverbal kommunikasjon.....	11
2.2.2 Om bruk av tolk i barnehagen	11
3.0 Metode.....	13
3.1 Valg av metode	13
3.2 Utvalg av informanter	14
3.3 Planlegging av datainnsamling og gjennomføring av intervju	15
3.4 Analyse arbeid.....	16
3.5 Metodekritikk.....	16
3.6 Etske retningslinjer	17
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	18
4.1 Funn om pedagogisk tilnærming til mangfold	18
4.1.1 Hva uttrykker informantene om foreldresamarbeid?.....	18
4.1.2 Hvordan jobber informantene i praksis med foreldre de ikke deler språk med?.....	19
4.2 Drøft Pedagogisk tilnærming til mangfold.....	21
4.2.1 utfordringer ved samarbeid.....	21
4.2.2 Non-verbal kommunikasjon	23
4.3 Funn om foreldreinnflytelse	25
4.3.1 Om foreldreinnflytelse i barnehagen.	26
4.4 Drøfting av foreldreinnflytelse	27
5. Konklusjon	30
6. Litteraturliste	32
7. Vedlegg.....	34
7.1 Intervjuguide	34
7.2 Intervjuguide	36
7.3 Informasjonsskriv og samtykkeskjema	38

1.0 Innledning

«Å samarbeid tett med foreldre er noe av det viktigste man gjør som pedagog» (Vibeke Glaser, 2013, s.18)

Begrunnelse for valg av tema

Det norske samfunnet har blitt et flerkulturelt samfunn som består av mennesker med ulike kulturer, forskjellige språk og religiøse bakgrunner «Ved inngangen til 2020 var det registrert 25 400 flere innvandrere enn året før. Det bor nå nær 800 000 innvandrere i Norge, noe som tilsvarer 14,7 prosent av befolkningen» (SSB, 2020). Dette innebærer at et av seks barnehagebarn har minoritetsspråklig bakgrunn i barnehagen (SSB, 2017). Dermed trenger barnehageansatte kunnskap om mangfoldet knyttet til ulike språklige, kulturelle og religiøse bakgrunner for å gi et likeverdig pedagogisk tilbud til barn og foreldre med minoritetsbakgrunn. Denne oppgaven skal handle om hvordan ansatte i barnehagen håndterer foreldresamarbeid med minoritetsbakgrunn i barnehagen, og hvordan samarbeidet er når foreldre ikke deler språk med oss.

Gjennom *Lov om barnehagen (2017)* og *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017)* er barnehagens ansatte forpliktet til å jobbe i samarbeid og forståelse med barnas hjem. «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven § 1 Formål). Dette sitatet presiserer kravet til samarbeidet og beskriver hva som skal samarbeides med barnas hjem. Det står klar og tydelig at personalet skal samarbeide om barnas trivsel og utvikling i barnehagen. Grunnen til at jeg har valgt å undersøke dette temaet nærmere, er fordi jeg i løpet av praksisen har observert at når en familie ikke behersker det norske språket og har annen bakgrunn enn den norske, kreves det ulike former for samarbeide. Dette stiller videre krav til personalet når det kommer til samarbeid og kommunikasjonsferdigheter. Jeg har også erfart at det kan være vanskelig å kommunisere med foreldrene når man ikke forstår hverandre. I Rammeplanen fremmes det at «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.29). I forlengelsen av dette ønsker jeg å ta for meg temaet foreldresamarbeid. Jeg er nysgjerrig på hvordan barnehagen jobber når de ansatte ikke deler språk med foreldrene, særlig med tanke på foreldrenes medvirkning.

1.1 Presentasjon av problemstilling

Temaet for oppgaven er noe jeg alltid har hatt interesse for, da jeg selv er en del av det flerspråklige mangfoldet i det norske samfunnet. Jeg har erfaring med hvordan man føler seg når man ikke har en felles språk med majoritetssamfunnet. Prosessen om å velge en problemstilling som inkluderte alt jeg ville skrive om, var utfordrende. Det å velge en problemstilling som belyste det jeg ønsket var ikke så enkelt, men ved å fokusere på foreldresamarbeid i et flerkulturelt perspektiv og finne ut hvordan pedagogiske ledere håndterer samarbeid med flerspråklige foreldre når de ikke har et felles språk, greide jeg å forene mye av eget engasjement. Særlig fordi jeg også belyser hvordan foreldre opplever dette samarbeidet.

Mitt problemstilling er derfor:

Hvordan håndterer barnehageansatte, og hvordan opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk?

I denne oppgaven vil jeg benytte meg av en kvalitative metode, hvor jeg tar utgangspunkt i intervju for å samle dataene jeg trenger.

1.2 Oppgaven og oppgavens oppbygging

I innledningen har jeg skrevet om bakgrunn for valg av oppgaven og presentert problemstillingen. Denne oppgaven består av tre deler, *teori, metode og tolkning og drøfting av funn*. Jeg vil først presenterer teoridelen, hvor jeg skal fremheve teori som er relevant for å svare på problemstillingen. Jeg vil skrive blant annet om foreldresamarbeid, foreldremedvirkning, interkulturell kommunikasjon og om non- verbal kommunikasjon, da dette vil bli relevant for drøftingen. Deretter skal jeg gjøre rede for metodekapittel og begrunne valg av metode, hvor jeg blant annet vil skrive om metodevalg, utvalg av informanter og gjennomføringen av intervjuene, metodekritikken og etiske retningslinjer. I drøftingsdelen vil jeg tolke funnene ved hjelp av teorien jeg presenterte i teoridelen. Til slutt vil jeg skrive en kort avslutning som oppsummerer de viktigste resultatene. Etter selve oppgaven kommer litteraturliste og vedleggene.

1.3 Sentrale Begreper

Begrepet *minoritet* brukes ofte i sammenheng med mennesker som har innvandret til Norge. Det er en gruppering av mennesker som er i mindre tall. Minoritet er motsatte av majoritet og begrepene er avhengig av hverandre og brukes ofte for å definere og omtale mennesker i et flerkulturelt samfunn (Gjervan, Anderesen & Bleka, 2012, s.21). *Minoritetsspråklige foreldre* I Norge er foreldre som har kommet til Norge for en viss grunn og representerer en stor variasjon når det gjelder, erfaringen, verdier og tradisjoner knyttet til oppdragelser av barna (Sand, 2011, s. 84). Begrepet *flerspråklig* er «en person som har vokst opp med to eller flere språk og som identifiserer seg med disse språkene og/eller en person som identifiserer seg med flere språk og bruker flere språk i sin hverdag, selv om språkbeherskelsen ikke er like god på alle språk» (Utdanningsdirektoratet 2016).

I *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* står at personalet skal «synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer» (s.48). Dette utsagnet gir et viktig poeng med å inkludere og anerkjenne mangfold i barnehagen men hva innebære *kulturelt mangold?*. Larsen og Slåtten (2015, s.42) assosiere begrepet mangfold med «forskjellighet» eller «sammensatthet». Disse forskjellene er knyttet til språk, ulike kulturelle bakgrunn, religion, livssyn osv. dermed kulturelt mangfold innebærer at familier i barnehagen har ulik språklig, kulturelt og religiøs bakgrunn og skal ses som en del av barnehagens hverdag. Ordet *Samarbeid* i følge Birthe Ravn, (1995) handler om:

Et forhold mellom mennesker som i respekt for hverandres forskjellige kunnskaper, ferdigheter, egenskaper og holdninger arbeider mot samme mål på grunnlag av en felles sum ressurser. Det ideelle samarbeidet hviler på gjensidig tillit og på felles ansvarsfølelse og beslutningstagen. Det dreiser seg om et likeverdig forhold. (Birthe Ravn,1995 (slik sitter hos Glaser, 2013, s.62))

2.0 Teorikapittel

I denne delen skal jeg presentere teoretiske rammeverk for oppgaven. Jeg har fokus på teori som er relevant for problemstillingen min, hvor jeg har tatt utgangspunkt i mitt innsamlede datamateriale. Teorien handler om foreldresamarbeidet, interkulturell kommunikasjon. Under disse hovedtemaene har jeg også skrevet blant annet om foreldremedvirkning, nonverbal kommunikasjon, og om bruk av tolk i barnehagen.

2.1 Foreldresamarbeidet

Rammeplanen understreker at barnehagens virksomhet skal foregå i samarbeid og forståelse med barnas hjem. Med samarbeid menes regelmessig kontakt mellom barnehagens personale og foreldre, der informasjon og begrunnelser utveksles (Vibeke Glaser, 2012, s.102). Det samarbeidet forstås med andre ord som likeverdig dialog hvor både ansatte og foreldre deltar aktivt. Foreldre med minoritetsbakgrunn skaper mangfold i barnehagen, de har tilknytning til ulike land, språk og ulike tradisjoner. Mange av de kan ha en annen forståelse for barneomsorg, og ulike verdier for barneoppdragelsen, kultur, religion, språkbarrierer og ulike forventninger kan påvirke samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet (Gjervan, Anderesen & Bleka, 2012, s.89). Dermed skal barnehagelærer samarbeide med alle på en anerkjennende og inkluderende måte.

Ifølge Rammeplanen barnehagen har et spesielt ansvar i samarbeid med flerspråklig familier, mangfold og flerspråklighet skal ses som en resurs i det pedagogiske arbeidet, og verdier som likeverd, respekt, demokrati og torelanse skal formidles. Ansvaret inngår også at foreldre med minoritetspråklig bakgrunn får mulighet til både forstå og selv gjøre seg forstått i barnehagen (Thoresen, 2017, s.168). Dermed mangel på kulturell kompetanse kan føre til utfordringen i arbeidet med flerspråklig familier. Derfor er viktig at barnehagen inngår i nært samarbeid med foreldrene for å skape kunnskap om språklig, kulturelle og religiøse uttrykk dette kan være nyttig i møte med ulike mennesker (Gjervan, Anderesen & Bleka, 2012, s.77)

For å kunne inngå et godt foreldresamarbeid med minoritetsforeldre kreves det en viss kompetanse og mange ansatte i barnehagen kan virke usikre på sin egen kompetanse eller er

problemorientert. Ifølge Gjervan, Anderesen & Bleka, (2012) har barnehagepersonalet ansvar for å utvikle samarbeidet med foreldre, de har skrevet blant annet om hvilken kompetanse er viktig å ha i møte med foreldre med ulik kulturell bakgrunn. Det kreves kunnskaper, holdninger og ferdigheter for å ivareta samarbeidet. Disse kunnskaper og ferdigheter er knyttet til:

- Flerkulturelle perspektiver i barnehagen og samfunnet
- Flerspråklighet, tospråklig utvikling og læring båe (både morsmål og norsk som andrespråk)
- Migrasjon og minoritetsperspektiver i samfunnet og i barnehagen
- Barns identitetsdanning i en flerkulturell virkelighet
- Kulturell sensitivitet
- Inkludering og antirasistisk arbeid

(Gjervan, Anderesen & Bleka, 2012, s.78)

De hevder videre at det må være et mål for barnehagen at hele personale har kompetanse innenfor det flerkulturelle feltet. I tillegg mener de at det er et etisk ansvar som angår alle som arbeider i barnehagen og møter mangfold (Gjervan, Anderesen & Bleka, 2012, s.79)

2.1.1 Foreldremedvirkning

Ifølge Glaser (2013, s.21) et tillitsfullt samarbeide mellom barnehagen og den enkelte familie er viktig for barnets trivsel, utvikling og læring. Foreldreinnflytelse er et viktig mål i samarbeidet, de har veldig mye å bidra med når det gjelder barns trivsel og utvikling i barnehagen, dermed er både barn og foreldre meninger viktig på barnehagehverdagen.

I den nye Stortingsmelding 19 *Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen*, nevnes at:

styreren har videre ansvar for at barn, foreldre og ansatte har reell medvirkning og at regelverk og avtaleverk følges opp. Mål og rammer skal klargjøres for alle ansatte og foreldre, og styrer er ansvarlig for at det utarbeides en faglig god årsplan i samarbeid med de ansatte, foreldre og barn (Meld. St.19:2015-2016, s.70).

Dette sitatet understreker tilrettelegging for at foreldre skal få en reell innflytelse i barnehagen. Medvirkning forutsetter tid og rom for åpen og ærlig refleksjon, solidaritet og nestekjærlighet, skriver Bae (2006) i temaheftet om barns medvirkning (s.49). Videre argumentere hun at foreldrenes rett til medvirkning gjelder uansett, bakgrunn og tilhørighet. Og ifølge barnehageloven skal foreldre ha innflytelse i barnehagens virksomhet, barnehagen skal legge til rette for foreldremedvirkning. «Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 29). Foreldremedvirkning handler om foreldres innflytelse på det som skjer i barnehagen. Rammeplanen gir informasjon til foreldre om deres mulighet til å medvirke og deres rettigheter. Bae 2006 skriver at foreldre til mange barnehagen kommer fra ulike deler av verden, og dette krever at personalet er villig til å se, høre og prøve å forstå mangfold (s.40). For foreldre som ikke behersker det norske språket godt til å kunne forstå og gjøre seg forstått kan det være vanskelig å uttrykke egne tanker og meninger i barnehagens virksomhet. Og da blir barnehagens personale ansvar for å fremme god kontakt og skape tillit for å sikre alle foreldre rett til deltagelse. Gjervan (2006) skriver at for å sikre foreldre reell medvirkning med foreldre som ikke deler språk med oss må barnehagen sørge for å bruke tolk med foreldre til å kunne forstå og til å gjøre seg forstått. Videre skriver hun at planen og beskjeder kan oversettes skriftlig eller muntlig på ulike språk (s.48). Dette for å gi en bedre mulighet til medvirkning både til foreldre og barna.

Thoresen (2017, s.83) hevder at garderobesituasjonen er viktig for utveksling av informasjon, og barnehagen kan ha verdifulle samtaler med foreldre. Hun mener videre at i garderoben kan være et sted for medvirkning for barna, og være aktører i eget liv. Foreldre med flerkulturell bakgrunn kan medvirke ved å inviteres inn på avdeling for å få se hvilke aktiviteter som foregår, de kan få sitte ned i barnehagen og observere hvordan barnehagen samspillet mellom de voksne og barn er og hvordan barn leker. Foreldre kan også delta i det forskjellige arrangementer som er i barnehagen sammen med barna, for eksempel sommerfests, FN dagen, julefrokost, påskefrokost, osv. Dette kan være et viktig tiltak for å bidra til inkludering, og bli kjent med barnehagens innhold. Men dette krever at barnehagelæreren er villig til å være åpen for inkludering og høre foreldres stemme.

I barnehagen møtes barn og voksne med ulike språk og kulturelt bakgrunn. Et annen viktig poeng å trekke frem når gjelder medvirkning er at ikke alle foreldre som kjenner norsk

barnehagekultur og dermed kan de ha et annet syn på barns oppdragelser og ikke ha det klar hva som forventes av deres deltakelse i samarbeid. Thoresen (2017) skriver at det er barnehagens ansatte som har ansvar for å gjøre foreldre kjent med myndighetens intensjoner (s.175). Dermed må barnehagelæreren gi informasjon til foreldrene om hvordan den norske barnehagesystemet er, og hvordan barnehagehverdagen fungerer. Når foreldrene får barnehageplass, bør det være en selvfølge for at foreldre får innføring av barnehageloven og rammeplanen. Dette er viktig for å engasjere foreldre i det daglige og praktiske ting som skjer i barnehagen. I tillegg til det informere barnehagelærer foreldre hva de er opptatt faglig (Spernes og Hatlem 2013, s.200).

2.2 Interkulturell kommunikasjon

Vi lever i et samfunn som er preget av mangfold i større grad. I et slikt samfunn kan vi møte mange ulike mennesker med ulik bakgrunn, språk eller religion. Dette betyr at i barnehagen møter vi barn og foreldre med ulike språk og som ikke har felles språk som oss. Ifølge Gjevan (2013, s. 112) er barnehagen ofte omtalt som en viktig arena for minoritetsspråklig barn og deres språkutvikling. I denne delen vil jeg skrive om begrepet interkulturell kommunikasjon og hvorfor det er viktig å ha kunnskap om interkulturell kommunikasjon når vi kommuniserer med foreldre i barnehagen. Øyvind Dahl (2013, s.84) skriver at interkulturell kommunikasjon handler om kommunikasjon mellom mennesker fra ulike kulturbakgrunner. Han definerer det slik:

«Interkulturell kommunikasjon er en prosess som innebærer utveksling og fortolkning av tegn og meldinger mellom mennesker som representerer ulike kulturelle fellesskap som er så forskjellige at deres tilskrivning av mening påvirkes» (Dahl, 2013, s.85).

Han mener videre at det ikke er alltid vi er bevisst på våre kulturelle elementer vi bærer med oss (Dalh,2013, s.85). Min forståelse, er begrepet interkulturell kommunikasjon er en kombinasjon av kunnskaper, erfaringer, holdninger og verdier vi bruker i møte med andre.

Når det gjelder kommunikasjonen med flerspråklige foreldre er det barnehagen som har ansvar for å gi informasjon om barnehagens virksomhet. I barnehagen er den daglige og uformelle kontakten veldig viktig for å bli kjent med foreldrene og barnet, og for å bygge trygghet og samtidig legge til rette for språkutviklingen til barnet (Glaser,2013s.73).

Når man ikke snakker samme språk eller behersker språket i liten grad, kan det oppstå utfordringer og misforståelser. Dette kan skape språkutfordringer i samarbeidet. Og man vet tidligere hvem som har makten, i tillegg til det kan språkbarrierer hindre dialoger og diskusjoner med personalet. Palludan sine forskninger er eksempler på det.

Den danske forskeren Charlotte Palludan (2005) viser hvordan de voksne i barnehagen bruker to språktoner når det snakkes med barna. Hun kaller disse for «*undervisningstone*» og «*utvekslingstone*». Undervisningstonen er preget av at voksne legger vekt på instruksjoner og forklaringen hvor barnet er lite språklig aktiv, mens utvekslingstonen handler om en mer likeverdig samtale hvor barn og voksne snakker sammen og utveksler informasjon (Gjervan 2013, s.111). Palludan finner ut at de som møtes med undervisningstone er barn med minoritetsbakgrunn, mens mange av de som møtes med utvekslingstone er barn med dansk bakgrunn, og dette gjelder også møte med barnehagepersonalet og foreldre med minoritetsbakgrunn (Gjervan, Anderesen og Bleka, 2012, s.97). Gjervan (2013) viser videre til den danske forskeren Palludan, at relasjonen mellom personalet og foreldre med minoritetsbakgrunn og det med at foreldrene som ble møtt med undervisningstone tone kan trekke seg diskusjonen eller samtalen og gjør som personalet sier. Da er det viktig som barnehage ansatte å reflektere over hvordan kommunikasjon foregår og hvordan de møter foreldrene ved henting og bring situasjoner.

2.2.1 Nonverbal kommunikasjon

Ifølge Dahl (2013) er nonverbal kommunikasjon, kommunikasjonen uten ord i motsetning til verbal kommunikasjon. Videre understøtter han at det finnes mange ulike former for non-verbal kommunikasjon som musikk, dans, matematikk, lukt osv. (s.176). I denne oppgaven skal jeg ha fokus på non-verbal kommunikasjon i møte mellom barnehageansatte og foreldre/foresatte. Dahl (2013) skriver at non-verbal kommunikasjon omfatter kroppssadferd, det innebærer mimikk, gester, kroppsbvegelser, kroppskontakt og bruk av avstand og rom (Dahl, 2013, s.176).

Ifølge Sigrud Sand (2016) «god kommunikasjon er en nødvendig og krevende utfordring for å kunne samarbeide» (s.114). Dette sitatet understreker at godt samarbeid krever dialog og situasjoner som krever dialog er når foreldre og personale skal veksle informasjon som skal gå begge veier. Rammeplanen for barnehage (2017) slår fast at barnehagen skal vektlegge en god dialog med foreldre for å ivareta barnets beste og fremme læring. Dialogen mellom hjemme og barnehagen skal utveksle gjensidig informasjon. Foreldre skal fortelle om sitt barn, familie situasjon og om forventninger (Sand, 2016 s.107). Dette belyser at kommunikasjon er et viktig verktøy for å skape relasjon med hverandre; og det handler mye mer enn det verbale kommunikasjon. Når vi møter mennesker som ikke deler språk med, er vi nødt til å skape en viss type kommunikasjon. Begrepet interkulturell kommunikasjon handler om å kommunisere seg verbalt og non-verbal med mennesker som har andre kulturbakgrunn. I problemorientert tilnærming kan barnehagen forvente at foreldre skal tilpasse seg barnehagen og lære språket fort. Mange foreldre kan møtes som en vanskelig utfordring når de ikke behersker norsk. Dahl (2013,s.194) understreker at non-verbal kommunikasjon ferdigheter kan være et viktig hjelpemiddel for å skape en gjensidig relasjon mellom to parter.

2.2.2 Om bruk av tolk i barnehagen

Ifølge integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI, 2018) bruk av tolk er ikke regulert i egen lov, men det finnes noen bestemmelser i særlovgivningen som implisitt kan medføre en rett eller plikt til bruk av tolk. For å sikre et godt samarbeid mellom hjem og barnehagen, med foreldre som ikke har et felles språk og skal ivaretas en god dialog med foreldre mellom

hjemmet og barnehagen må barnehagen bruke tolk. *I artikkelen behov for tolk i barnehagen og skole* anbefaler utdanningsdirektoratet bruk av tolk i barnehager og skoler for å ivareta barns rettigheter og for å få til en forsvarlig kommunikasjon som kan forebygge misforståelse mellom hjemme og barnehagen. Det er barnehagens ansatte som har ansvaret for å etablere gode rasjoner, skape en god dialog med foreldre, og skape en kultur for å gjøre det mulig for at foreldrene kan inkluderes mest mulig. Barnehagen kan legge til rette for tolk til foreldrene som trenger det, slik kan de foreldrene få informasjon og blir med kjent barnehagen.

Ifølge Spernes og Hatlem «Det er viktig at barnehagelæreren er klar over at kommunikasjon handler om mer enn det språktekniske, og at det i språket er tradisjoner både i kommunikasjon og begrepsforståelse. Det er uforsvarlig å bruke barn som tolk, og det kan også være uheldig å bruke familiemedlemmer» (Spernes og Hatlem,2013,s.251). Når man ikke har et fellesspråk med foreldrene kan by på en del utfordringer, samtidig er det også en mulighet for å være kreative ved f.eks. å bruke bilder, kroppsspråk, tolk, og de tospråklige personalet kan være ekstra hjelp i mange sammenhenger hvis de kan foreldrenes språk, men vi skal ikke bruke barna til tolkning eller formidler informasjon, er det forbudt bruk av barn som tolk i følge Justis- og beredskapsdepartementet (2015-2016).

3.0 Metode

Olav Dalland (2017, s.51) beskriver metoden som en redskap til å besvare et valgt tema eller problemstilling. Videre mener han at metoden fortelle oss noe om hvordan vi bør gå frem for å samle informasjon for å løse problemet. Sosiologen Vilhelm Aubert (1985) i Dalland (2017) beskriver metoden som en fremgangsmåte, et middel til løse problemer som kan fremme ny kunnskap (Dalland, 2017, s.51). Vi kan skille metoden i to hovedtyper den *kvalitative metoden* og *kvantitative metoden*.

Dalland (2017) trekker frem at kvalitativ metode tar sikte på å fange opp mening og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle. Videre trekker Dalland (2017) frem at kvantitativ metode gir data i form av målbare enheten. Ved å bruke denne metoden får man muligheter til å foreta regneoperasjoner eller finne gjennomsnittlig resultater. «Både kvalitativ og kvantitativ metode orientert metoder bidrar på hver sin måte til en bedre forståelse av det samfunnet vi lever i, og av hvordan enkeltmennesker, grupper og institusjoner handler og samhandler» (Dalland, 2017, s.52). Jeg valgte å bruke kvalitativ forskning metode for å finne svar på problemstillingen min.

3.1 Valg av metode

Tove Thagaard (2018, s.53) hevder at som en del planen for undersøkelsen, må vi ta stilling til hvilken metode vi skal velge og hvilke metoder som er relevant for hvert enkelt prosjektet. For å besvare problemstillingen min «hvordan *håndterer barnehageansatte og hvordan opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk*» Har jeg valgt, *kvalitativ metode* i form av intervju. «Intervju er særlig velegnet metode for å få kjennskap til hvordan personer som intervjues, opplever og forstår seg selv og sine omgivelser» (Thagaard, 2018, 53).

Thagaard (2018, s.89) skriver videre at intervju er den mest brukte metoden innenfor kvalitativ forskning, hun mener videre at de personene vi intervjuer, kan fortelle hvordan de oppleve sin situasjon, erfaringer, tanker og følelser, og dette er forankret i hendelser fra deres liv. Jeg tok utgangspunkt i hva og hvordan jeg ønsket å besvare denne oppgaven. Jeg ønsket å

få et innblikk om informantenes erfaring og opplevelser knyttet til hvordan de samarbeidet med foreldre når de ikke har et felles språk. Da valgte jeg å bruke intervju som datainnsamlingsmetode for å finne svar på problemstillingen min. « Intervju har som mål å innhente kvalitativ kunnskap, uttrykt med vanlig språk. Det forsøker ikke å kvantifisere» (Dalland, 2017, s.68). Jeg hadde et intervju med en pedagogisk leder og en barnehagelærer og en flerspråklig mor. Dette for å høre deres erfaring med tanke på foreldresamarbeidet i et flerkulturelt perspektiv.

3.2 Utvalg av informanter

Informantene mine er ansatt og har barn i barnehage der det er flerspråklige familier, og velge disse informanter med erfaring ville vær veldig aktuelt for meg. I tillegg til det ønsket jeg at informantene skulle ha ulik bakgrunn. «Valget av intervjupersoner avhenger av hva du ønsker å vite. Ved å velge personer som du mener har bestemte kunnskaper eller erfaringer, gjør du et *strategisk valg*» (Dallan,2017, s.74). I denne oppgaven ønsket jeg å ha intervju med en barnehagelærer eller pedagogiske leder som har kunnskap, erfaring og kompetanse om tema flerkulturelt mangfold i barnehagen. Samtidig ønsket jeg å ha intervju med foreldre som har erfaring med å ha barn i barnehagen der de ikke deler språk med de ansatte. Derfor velger jeg to forskjellig barnehager som jeg vet at de har familier med flerkulturell bakgrunn og begge barnehager er definert som flerkulturell barnehage i Trondheim. De to ansatte jobber i to ulike barnehager, men jeg har intervjuet en mor med tilknytning til den ene av disse barnehagene.

Jeg har to informanter som jobber i barnehage der den ene er barnehagelærer og har flerkulturelt bakgrunn. Den andre er pedagogisk leder, og er etnisk norsk. Grunnen til dette valget er at jeg ville se om de vurderte foreldresamarbeidet på ulik måte avhengig av egen bakgrunn. I samtale med veilederen min, kom vi frem til at jeg kunne bruke morsmålet mitt og at det kunne være aktuelt å ha intervju med foreldre som deler språk med meg, og ikke har kommet så langt i utviklingen av det norske språket. Derfor har jeg valgt en foreldre som snakker morsmålet mitt som informant.

Jeg har valgt informantene på bakgrunn av deres erfaring og kunnskapen ved å jobbe med flerspråklig foreldre. Den ene barnehageansatte har jeg valgt å kalle informant A. Han er en mann og er utdannet barnehagelærer med fordypning i estetiske fag og har jobbet som pedagogisk leder i snart ti år. Den andre informanten har jeg valgt å kalle informant B. Hun er selv flerspråklig selv og bodd i Norge i 10 år. Hun er opprinnelig fra Iran. Hun er utdannet barnehagelærer, og har jobbet i barnehage i fem år. Hun har jobbet som pedagogisk leder i to år, men nå jobber hun som barnehagelærer. Den tredje informanten kaller jeg informant FM. Hun er flerspråklig mor til et barnehagebarn og er opprinnelig fra Chile.

3.3 Planlegging av datainnsamling og gjennomføring av intervju

Under utforming av intervjuguiden ønsket jeg å formulere gode spørsmål ut ifra temaet. Thagaard (2018, s.95) skriver at når vi utformer en intervjuguide må vi planlegge godt, slik at vi kan stille spørsmål som bidrar til å utdype de temaene intervjupersonen bringer opp. Videre mener hun at dersom intervju skal være preget av god kvalitet, er det viktig at vi stiller spørsmål som gir konkrete svar. Under intervju var det viktig for meg å stille spørsmålene som ville gi informantene friheten til å uttrykke seg. Jeg bearbeidet en intervjuguide med oppvarmings spørsmål og ni hovedspørsmål og i tillegg hadde jeg oppfølgings spørsmål på noen av de, for å oppfordre informanten til å uttrykke seg mer åpen og konkret. Et eksempel på dette er «har du noen konkrete eksempler» «hvis svaret er ja kan du si noe mer om det eller hva et det som gjør at du føler det sånn».

I forkant av intervjuet tok jeg kontakt med en pedagogisk leder via mail. Jeg hadde kjennskap til informanten på forhånd. Med de to andre informanten dro jeg til barnehagen og snakket direkte med begge to og presenterte prosjektet mitt detaljert. En av intervjuene gikk som planlagt. Det ble gjennomført på arbeidsplassen Jeg hadde på forhånd sendt intervjuguide og samtykkeskjema til informantene. Intervjuet foregikk på barnehagen i et rom hvor bare jeg og informanten var til stede. Jeg startet intervjuet ved å informere informanten om min taushetsplikt og at det som ble sagt ville bli anonymisert. Og at intervjuene slettes etter transkribering. Deretter begynte vi med oppvarming spørsmål og selve spørsmål fra intervju guide, på slutten fikk informanten mulighet til å oppsummere eller om de ønsket å utdype seg i forhold til temaet. To av intervjuene jeg utførte var via skype på grunn av situasjonen

vedrørende koronaviruset. Informantene fikk intervjuguide i forkant. Jeg informerte informantene om hvordan datainnsamling skulle behandles også. Under intervjuet prøvde jeg alltid rettet opp oppmerksomheten min til intervjuer ved å holde øyekontakt. Jeg ønsket at informanten skulle føle seg trygg, komfortabel og respektert under intervjuet.

3.4 Analyse arbeid

Ifølge Dalland (2017) analysen skal hjelpe oss å finne hva intervjuet har å fortelle. Videre mener han at en vanlig måte for å bearbeide intervjuet på er å transkribere det ord for ord (s.87-89). I arbeidet med å gjøre transkripsjonen mer pålitelige har jeg hørt gjennom lyd en rekke ganger. Og i etterkant av transkripsjonen har jeg transkriberte det med engang jeg var ferdig med hvert intervju. Det første jeg gjorde var å gjør intervjuet mer formelt, altså byttet tale språk til bokmål, og skrive ned ord for ord det som ble sagt. I min prosjekt valgte jeg å transkribere alle intervju data.

Bergsland og Jæger skriver at analysearbeid dreie seg om å redusere datamengden, skape orden, struktur og mening. Strukturering av materialer innebærer å fjerne datamaterialet som ikke har betydning (Bergsland & Jæger, 2016, s.81-82). I mitt analysearbeid brukte jeg datareduksjon på det materiale jeg ikke hadde bruk for. Jeg valgte resultatene som var relevant og viktig for å løse oppgaven min ved hjelp av å systematisere. Ved å markere svarene jeg hadde skrevet ned med forskjellig farger kunne jeg skape en oversikt over funnene og de teamene jeg skulle ha med i analysen. Med en slik tilnærming fikk jeg analysert funnene om hvordan de ulike barnehager håndterer og opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk. Under analysen bruker jeg datamaterialet og teoretiske perspektiver

3.5 Metodekritikk

Ifølge Mirjam Dalh Bergsland & Heriette Jæger ingen metode er feil fri, de poengtere at det er viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og innsamlingsstrategier (s.80) De skriver videre at innenfor kvalitative forskning brukes begrepene *reliabilitet*, *validitet*, og *generalisering eller overførbarhet*. *Reliabilitet* handler hvor pålitelig data materialet er, hvordan den samles inn og hvordan det bearbeides, analyseres og tolkes. *Validitet* handler om

gyldigheten av resultatene om det fenomenet som er undersøkt, og hvordan vi tolker disse. *Generalisering* i kvalitativ studie handler om *Overførbarhet* knyttet til den forståelse og gi en innholdsrik beskrivelse til det man har studert (Bergsland & Jæger, 2016, s.80-81).

Reliabiliteten på min prosjektet styrkes ved at jeg brukte lydopptak under intervjuet og at jeg sendte intervjuguide i forkant til informantene slik at kunne forberede seg. En av mine informanten hadde skrevet ut intervjuguide og stikk ord. Dette gir inntrykk at datamaterialet jeg fikk var troverdig. Validitet handler hvor godt eller relevante er datainnsamling, og alle informantene ga meg innsikt i deres forståelse av foreldresamarbeid der man ikke deler språk. Og jeg fikk som sagt mye tid på utarbeidet intervjuguide for å stille de rette spørsmål som kunne gi svar til å løse problemstillingen min. Transkribering av intervju var en viktig del av datainnsamling, hvis informasjonen skal være pålitelige, jeg fikk meg all informant sa, og dette gir oppgavens validitet. Målet med dette oppgaven var at barnehagelærer og foreldre gjennom intervjuet, skulle formidle sin erfaring og opplevelser om foreldresamarbeid når de ikke har et felles språk. På grunn av oppgavens begrensning kan ikke generaliseres til alle barnehagens i Trondheim Kommune. Funnene mine gjelder bare de som er med i prosjektet.

3.6 Etiske retningslinjer

Ifølge Thagaard (2018, s.113) «utgangpunktet for intervju er at de personene vi skal intervjuer, har gitt sitt informerte samtykke til å delta». Videre skriver Olav Dallon (2017), at vi må forberede nøye om hvordan vi skal informere dem vi ønsker å intervjuer (s.77). Som forberedelsen av intervjuet hadde jeg utarbeide en intervjuguide og en mal med informasjonsskriv av prosjektet og samtykkeskjema. I dokumentet står hva slags oppgave jeg skal skrive om, og at informasjonen vill ble anonymisert. Disse dokumenter har jeg på forhånd sendt til intervjupersonene i god tid på mail. Ifølge Thagaard (2018, s.113) «vårt etiske ansvar omfatter både intervjusituasjonen og hvordan vi bruker data analysen». Som forsker har vi ansvar for å respektere de som er involverte og at personopplysninger ble anonymisert. Ved å fylle ut samtykke og sende den til informanten får de informasjon i forkant av intervjuet om hva som er hensikten bak intervjuet og hvordan materialet skulle brukes.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

Jeg har valgt å dele funn- og drøftingsdelen av oppgaven i to hovedområder. Disse har jeg kalt «Pedagogisk tilnærming til mangfold» og «Foreldreinnflytelse». Årsaken til at disse to områdene vektlegges, er at dette er relevante perspektiver for å svare på problemstillinga der det første området vektlegger ansattes syn på foreldresamarbeid, mens det andre perspektivet i hovedsak ivaretar moren jeg har intervjuet sine synspunkt. Til slutt vil jeg diskutere de ulike synspunktene sett opp imot hverandre.

4.1 Funn om pedagogisk tilnærming til mangfold

I denne delen vektlegger jeg de to barnehageansattes svar på hvordan de håndterer foreldresamarbeidet når de ikke deler språk med foreldrene. Blir foreldre for eksempel møtt med en problem- eller ressursorientert tilnærming?. Jeg skal trekke frem hvordan de to informantene legger til rette for en god dialog med foreldrene og hvordan kommunikasjonen foregår.

4.1.1 Hva uttrykker informantene om foreldresamarbeid?

Både informant A og B er enige om at foreldresamarbeid handler om den daglig kommunikasjonen med utveksling av informasjon, og at foreldre får informasjon om barnehagens virksomhet. I mine funn beskriver informantene mine at foreldresamarbeidet har stor betydning for barns trivsel og utvikling i barnehagen.

Informanten A forteller at han opplever at som regel har de et godt foreldresamarbeid, men det er vanskelig med kommunikasjon når de ikke har et felles språk med foreldrene, spesielt ved hente og bringe situasjon i barnehagen. Han understreker at det kan bli mer utfordrende, og spesielt hvis foreldre har noe spesielt de har lyst til å formidle eller om barnehagen har lyst til å formidle noe til foreldre, i den situasjonen synes han er litt mer utfordrende. Ved spørsmålene om hva var mer utfordrende i foreldresamarbeid mener han at det er kommunikasjonen som generelt, det med om foreldre får meg seg det som blir fortalt, og om vi forstår riktig det dem forteller til oss, fordi det kan bli en del misforståelse sier informantene.

Informant B forteller at samarbeidet og den daglig kommunikasjon med foreldrene fungerer bra, men det trenges litt mer av de voksne ved at ting tar ekstra tid og at planlegging krever med tid når foreldre ikke deler språk med ansatte. Hun trekker frem eksempel ved å bruke tolk kan være frem og tilbake man må finne et tidspunkt som passer, foreldre, tolk, og ansatte og at noen foreldre er ikke sammen da må finne et tidspunkt som passer begge foreldre også. Og av og til er det foreldre som ønsker spesielle tolk, en tolk de kan stole på. Hun trekker frem at de har lett tilgang av tolken også. Informanten sier at de må minne på ting, de må gi ekstra muntlig beskjed, fordi det er ikke alle foreldre som har mulighet til å ha meldeboka og lese skriftlig informasjon og at mange av dem ønsker muntlig beskjed. Hun trekker frem at av og til er det utfordrende fordi man må gi dem beskjed flere ganger og det kan dukker opp misforståelser. Informant B trekker også frem at dette kan ses som en mulighet fordi man blir mer nærmere foreldrene når man bruker mer tid med dem, og dermed blir man også kjent med foreldrene. Når man blir kjent med foreldre, har man mer forståelse, du har mer nærkontakt. Hun konkluderer derfor med at det alltid er utfordringer og muligheter i samarbeidet.

4.1.2 Hvordan jobber informantene i praksis med foreldre de ikke deler språk med?

Gjervan, Andersen & Blekka (2012) har skrevet blant annet om å bruke mangfold som ressurs i barnehagen. De mener at kulturelt og språklig mangfold skal være en del av barnehagen virksomhet, og personalet skal være opptatt av å søke ressurser fra barna, foreldre og personalets bakgrunn. Ressurser synliggjøres da som en del av barnehagens fellesskap (s.67). Når jeg stiller spørsmål om hvordan kommunikasjon foregår og hvis de har konkrete eksempel svarer informant B slik:

Hvis vi ikke har et felles språk er det litt vanskelig fordi vi har ikke noe i vei å snakke sammen, det blir bare sånn «det var bra, tommelfinger, greit, spist» vi bruker tegnspråk, hvis barnet har blått klær «den er blått ta med hjem». Det blir litt sånn kroppsspråk. Men hvis det er noe beskjed vi venter til dagen etter, til den voksne som kan oversette. Det har vi opplevd og det er noe utfordrende og av og til vi bruker selve barna som tolk.

Språk og kommunikasjon innebærer også det å bruke de språklige ressursene man har tilgjengelig. Sand 2016 skriver at gjensidig informasjon er sentral i barnehagen og når

barnehagen ikke har tospråklig ansatte bør barnehagen bruke en tolk, slektninger eller foreldre med samme bakgrunn (s.109).

Informant B har selv minoritetsbakgrunn og forteller at hun ofte snakker og oversetter til morsmålet sitt til mange foreldre. Hun nevner også at noen ganger bruker de foreldrene som ressurs, og de hjelper til med å oversette for de foreldrene som nettopp har kommet til Norge og som ikke har et felles språk. Foreldrene anvendes kun i møte med de daglige og hverdagslige tingene, sier informanten. Foreldrene som er usikre med norsk språk får tilbud om å bruke tolk i foreldresamtaler, og da er det profesjonelle aktører som anvendes. Informant B forteller også at barnehagen jobber med prosjektet «mer musikk bedre språk» hvor hver måned har de forskjellig temaer og de pleier å skrive ut ark med bilder som foreldre skal ta med seg hjem, slik kan både barn og foreldre får øve på norsk språket, morsmålet sitt, og foreldre får mere tid sammen med barna og samspillet styrkes.

Informanten A forteller:

I samspillet ved hente og bringesituasjon er man nødt til å by på seg selv, bruk kroppsspråk hele tiden, prøve å forklare og uansett det blir misforståelser, men hvis man gjør det og samtidig er glad, man på en måte kan fly litt av det etterpå, så er det greit. Da har man i hvert fall prøvd. Hvis man ikke har annen måte å kommunisere på da, kan man for eksempel peke på litt bilder, eller oversetting på telefon noe sånt. Vi bruker mye tekstmelding med foreldre fordi da kan man oversette på internett, så er det mye kommunikasjon som går på tekstmeldinger og på mail, så man kan oversette det.

Videre understrekes informant A at det prøver å få barnet til oversette lite grann også, hvor de ber barnet om å fortelle små ting til foreldre, for eksempel om hva de har gjort i løpet av dagen. Han forteller også at det viktigste er å legge vekt på det positive som skjer i hverdagen i barnehagen, hvor man tenker på informasjon de er nødt til å ha og informasjon de er nødt til å gi. Informanten sier «*jeg tenker at det er veldig viktig å møte foreldre med smil, møte dem med respekt og akkurat på den samme måten som man møte alle andre foreldre. Jeg føler ikke at det er noe forskjell*»

4.2 Drøft Pedagogisk tilnærming til mangfold.

Først ønsker jeg å påpeke hvordan personalet håndtere utfordringer ved foreldresamarbeidet, og hvordan mangfoldet blir ivaretatt i barnehagen i praksis. Å forholde seg til kulturelt og religiøst mangfold i barnehagen kan ses som en ressurs og positiv utfordringen eller som et problem. Dette har blant annet noe å gjøre med hva slags holdninger, kompetanse barnehage personalet har, og hvordan de håndterer flerkulturelt mangfold i sitt pedagogisk arbeidet (Gjervan 2006, s.8). Marit Gjervan har utarbeidet et veiledningshefte, der hun viser til to ulike pedagogiske tilnærminger til mangfold. En ressurs tilnærming til mangfold innebærer at personalet ser på språklige, kulturelle og religiøse forskjellig som en normaltilstand, slik at mangfold er en del av fellesskapet i barnehagen (s.62). Dette innebærer at personalet ser mangfold som en ressurs og at alle inkluderes, anerkjennes, og synliggjøres i barnehagens innhold. I ressurs tilnærming vil barnehagens innhold tilpasses til barns og foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn. I en problemorientert tilnærming ser barnehagepersonale barn minoritetsspråklig bakgrunn som mangel. En problemorientert tilnærming er motsatte av ressurs tilnærming. I mine funn ser jeg at begge informantene beskriver sin praksis i samsvar med det Gjervan peker på. Dette handler om personlig holdning til den kulturen og mangfoldet foreldrene og barna representerer, positiv holdning vises tydelig gjennom kroppsspråket måten man hilser på, og tida man tar seg for å gjør seg forstått og dette kan forstått som at begge informantene har en ressurs orientert tilnærming til mangfold i barnehagen.

4.2.1 utfordringer ved samarbeid

Språkbarriere er en vesentlig faktor for samarbeidet, i teorikapitlet har jeg skrevet om ansvaret barnehagen har overfor flerspråklig familier, hvor minoritetsforeldre skal få mulighet til både forstå og selv gjøre seg forstått i barnehagen, dermed er pedagogens ansvar å finne strategier for å kunne kommunisere med foreldrene. I dag brukes det veldig mye digital kontakt med foreldrene, dette gir foreldre muligheten til å oversette informasjonen. Det å forholde seg til kulturelle mangfold i barnehagen skal danne utfordringer og kan ses som positiv, men samtidig kan ses problematisk og uønsket hvis personalet er problemorientert. Dermed tenker jeg at barnehagen må ha kunnskap at forventninger fra Norge og mange andre land kan være forskjellig. I mine funn viser seg at kommunikasjonen er den største utfordringer i foreldresamarbeid når personalet ikke deler språk med foreldrene. Ved spørsmål om hva som

er mest utfordrende ved foreldresamarbeidet svarer informanten A at kommunikasjon er den mest utfordrende det viser seg at den daglige muntlige kontakten er den mest utfordrende, fordi de har ikke tospråklig ansatte. Levering og henting er situasjoner hvor personalet kan utveksle informasjon om barnet, og når de som snakke sammen ikke har et felles språk kan det være vanskelig (Sand,2016, s109). Når det gjelder informanten A er situasjonen hans forståelig fordi de har ikke tospråklig ansatte. Etterhvert skal jeg drøfte hvordan jobber informantene i praksis med foreldre de ikke deler språk med.

I mine funn viser seg at informanten B møter utfordringer med bevissthet og positivitet, når hun trekker frem at når de gjentar informasjon igjen og igjen til foreldre, gir det muligheter til å bli bedre kjent. Og mulighet til å kunne forstå budskapet, men det kan være en fordel og ikke gjenta budskapet i samme form men prøve nye metoder, tegne, skrive det ned bruke google translate for å kunne forstå hver andre på en måte også. Det viser seg at informanten A legge til rette for en likeverdig informasjon til foreldre han ikke deler språk med, han bruker ressursene han har tilgjengelig, han er kreativ og bruker digital kommunikasjon, kroppsspråk og konkreter. Han forteller at de har brukt bilder, og oversettelse på telefon slik kan foreldre få vite det viktige ting. Det viser seg at informanten A møter foreldre med en likeverdig måte å håndtere informasjons behov for minoritetsforeldre og deres rettigheter, når han understreker at alle foreldre skal møtes akkurat på det samme på møte man møter majoriteten. Informanten A viser interesse å prøve å skape en dialog med foreldrene.

I teorikapittel viser jeg hvordan Rammeplanen og Gjervan, Anderesen & Bleka, (2012) beskriver ansvaret i samarbeid med minoritetsforeldre og kompetansen som kreves i møte med foreldre med ulik kultur. Informantene B anerkjenner flerspråklighet som ressurs i barnehagen når hun sier at barn, foreldre og tospråklige ansatte er stor hjelp ved kommunikasjon. Det viser seg at barnehagen legge til rette for at foreldre skal få informasjon de har krav på og det er barnehagens ansvar. Å gi foreldre informasjon om hva som skjer i barnehagen er en viktig oppgave for personalet i barnehagen og mange foreldre er avhengig av dette informasjon og samarbeidet for å bli kjent med barnehagens arbeid (Glaser, 2013,s.72). Informanten B er bevist er det er viktig å bruke både personale og foreldre som ressurs for å få til en viss kommunikasjon med foreldrene for å få det til samarbeidet. Informanten B anser som like viktig for alle foreldrene å bli informert om barnehagen praksis og ha mulighet for å involvere seg i samarbeidet, og unngå utestenging av enkelte familier på en indirekte måte.

4.2.2 Non-verbale kommunikasjon

Hvordan jobber informantene i praksis med foreldre de ikke deler språk med?

I teori kapitlet viser jeg kommunikasjon som et viktig verktøy for samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. I denne delen av oppgaven skal jeg ha fokus på det Non-verbale kommunikasjonen, og hvilke redskaper bruker ansatte for å kommunisere med foreldrene når de ikke har et felles språk.

Thoresen (2017) skriver at «alt som gjelder for majoritetens barn i barnehagen, gjelder også minoritetsbarn» (s.174). Dette krever kunnskap og byr også utfordringer i det pedagogisk arbeidet i barnehagen, når foreldre med annen kulturell bakgrunn har et annet syn på barneoppdragelse og språkutfordringer. I mine funn viser seg at språkutfordringer er ikke et stort problem i foreldresamarbeidet når barnehagen er kreativ og finne gode løsninger for å samarbeide. Når det gjelder kompetansen om interkulturell kommunikasjon viser seg at personalet har ulike tilnærminger. Begge informantene foretrekker at kommunikasjonen i bringe- og hentesituasjonen fungerer stort sett bra, de bruker hjelpemidler de har tilgjengelig, de bruker tospråklig ansatte, kroppsspråk, tekstmeldinger, de øve på å hilse foreldre med navn og invitere foreldrene inn i avdelinga og viser hva de har holdt på med denne dagen, eller de ber barna om å fortelle selv på morsmålet sitt. De bruker google oversetting også og benytter seg tolk på viktige samtaler.

Begge informantene sier at de bruker barna ofte for å tolke i bringe- og hentesituasjon. Jeg synes dette er uheldig dersom barnet får som oppgave å tolke et budskap som ansatte prøver å formidle til foreldrene. Men her vil jeg understreke at informantene har kjennskap at det er ikke lov å bruke barna som tolk, og at måten de gjør det blir på samme måten de har samtalen med majoriteten, for eksempel de ber barnet om å fortelle sin opplevelse av dagen, hvor de ber barna om å fortelle far eller mor om hva de har holdt på med denne dagen, mens de er tilstede i samtalen. På denne måten invitere de barna i samtalen sammen med personalet og foreldrene, en fin måte å bekrefte barnet og dets opplevelse.

I mine funn viser seg at det er ikke til å unngå foreldresamarbeid når man ikke har et felles språk, det kan by på en del utfordringer, men samtidig gir også en mulighet for å være

kreative. Eksempler på dette er at begge informanter forteller at de bruke bilder som støtte for det verbale språket, støtte seg i andre kollegaer som eventuelt kan foreldrenes språk. Gjervan (2006) skriver at i barnehager med flerspråklig personale som deler språk med noen av foreldrene, har man et godt utgangspunkt for å sikre en gjensidig forståelse i hverdagen (s.48). Informant B med sin flerspråklighet har som en ressurs som kan fungere som brobygging mellom barnas hjem og barnehagen og samtidig være med å skape en gjensidig forståelse i hverdagen. Informant A mangler denne kompetansen i sin personale. Likevel prøver han å se foreldre som likeverdige samarbeidspartnere og møter flerspråklig foreldre med anerkjennelse. Anerkjennelse er begrep som tar stor plass i barnehagen, når vi snakker om flerkulturelt mangfold. I daglig snakker vi ofte om å det å bli møtt med anerkjennelse handler om forståelse skal være til stede og hvor alle skal føles seg sett, forstått og akseptert. Gjervan, Andersen & Bleka (2012, s.96) knytter begrepet anerkjennelse til prinsippet om likeverdighet og til å vise respekt den andres opplevelsesverden. Anerkjennelse handler om å møte andre mennesker likeverdig, og det vise respekt for andre måter å leve på avhengig av verdier og bakgrunn (Gjervan, Andersen & Bleka 2012, s.96). For meg handler et godt samarbeidet også om å skape en kultur som kan gjøre mulig for at alle foreldrene kan inkluderes på lik linje og på sin egen måte, alle må sitte med en følelse at de er med i samhandlingen som krever en god barnehagevirksomhet. Foreldrene er barnehagens viktigste ressurs i arbeidet med å skape et inkluderende miljø i barnehagen. Dermed må foreldrene få oppleve at de blir respektert og inkludert uavhengig av deres oppfatninger. Jeg mener at det kommer frem at barnehagen tar i bruk ulike arbeidsmåter for å etablere en forståelse med barnas hjem, samtidig understreker begge informantene positivitet for å bruke tolk med foreldrene. Dette er positivt fordi manglende norskkunnskaper ikke sees som et problem som ikke kan løses. Informantene håndtere utfordringer positivt, begge har et riktig syn og en ressurs tilnærming til mangfoldet.

4.3 Funn om foreldreinnflytelse

Ifølge lovverk og andre styredokumenter som barnehagelov, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, har foreldre rett til medvirkninger i barnehagehverdagen. Dette innebærer, blant annet at deres meninger skal bli hørt og tatt på alvor. Jeg har i dette prosjektet valgt å undersøke om hvordan foreldre og personalet opplever muligheten for medvirkning i barnehagen når de ikke har et felles språk. Denne analysen går mer dybden på hvordan foreldre og personalet håndtere medvirkning i samarbeidet.

Hva uttrykker informantene om foreldreinnflytelse i barnehagen?

Informanten A uttrykker seg slik:

«Jeg synes at foreldre som har et annet språk, dem på en måte har mindre innflytelse på det som skjer i barnehagen, fordi kommunikasjonen er vanskelig. Men jeg skulle ønske at dem har hatt like stor innflytelse som alle dem andre, men det er vanskelig å gi tilbakemelding til oss også, når ikke deler språk, så ja det utfordringer der»

Her viser informanten A til et reelt problem når det er mangel av et felles språk. Noe som kan ha store påvirkninger på samarbeidet og ikke minst foreldrenes mulighet til medvirkning. Samtidig nevner informanten et ønske om at disse foreldrene skal også ha mulighet til å gi sin mening. Spørsmålet er om barnehagen tar i bruk andre måter for å rekompensere for denne maktbalansen.

Informanten B forteller at ikke alle foreldre viser interesse for å ha innflytelse på barnehagen sin virksomhet. Hun sier at noen foreldre har null interesse, og de får ikke noe med seg av det som skjer i barnehagen, men at de i personalet, går til hver enkelt for å informere om barnehagens hverdag, hvis foreldre ikke viser interesse, tar de initiativ og møter dem. Videre sier hun at de inviterer foreldre på forskjellige sammenkomster som arrangeres i barnehagen. Informanten sier også at de inviterer foreldrene på kaffe inn på avdelingen når det passer. Hun forteller at det er stor forskjell på folk som har en barnehagekultur og er mer integrert og kjent med norsk barnehage. Disse viser stor interesse.

4.3.1 Om foreldreinnflytelse i barnehagen.

Informanten FM er en flerspråklig mor og forteller at hun er veldig fornøyd med samarbeidet og måten hun og barnet blir møtt av personalet på. Hun forteller at personalet er veldig imøtekommende. Og at barnet hennes liker å gå i barnehagen, hun ser at barnet er trygg og dette gjør henne trygg på personalet også.

Informanten FM ble også bedt om å fortelle om hvordan hun opplever innflytelse i det som skjer i barnehagen. Har måtte jeg forklare hva dette betydde. Informant FM forteller at i starten forlot hun barnet rask i garderoben og ikke fulgte barnet inn i avdeling. Men en dag var hun inviterte inn i avdeling for å se på hva barnet hadde gjort, og personalet prøvde å ha en dialog med henne. Siden har hun hatt en bedre dialog med personalet, vi blir sett og våres ønsker blir hørt sier informanten. Hun forteller videre at personalet viser interesse i forhold til deres bakgrunn og morsmål, de har etterspurt om hvordan man skriver velkommen på morsmålet og av og til hilser de på spansk mens barnet hører dette.

Når det gjelder spørsmål om hvordan var informasjonen om barnehagen forteller informanten at de fikk veldig mye informasjon barnehagens arbeidsmåter og hva barnet trengte. De fikk en liste over utstyr som barnet trengte i barnehage. Barnehagen forklarte alt og brukte tid for at vi kunne stille spørsmål og fortelle om barnet vårt, sier informanten. Hun forteller videre at barnehagen sender alltid informasjon på meldeboka. Informasjonen er på norsk, hun sier at hun ikke alltid leser den, grunnen språket. Videre sier hun at noen ganger mannen hennes oversette det som står i meldeboka. Hun forteller at i tilvenningsfasen var barnehageansatte veldig hyggelige. De informerte henne fort hvis barnet grått, eller var syk. Hun avsluttet med at samarbeidet har vært veldig positiv for henne og barnet og at de er veldig fornøyd som foreldre.

4.4 Drøfting av foreldreinnflytelse

Marit Gjervan (2006), Vibeke Glaser (2013) og Berit Bæ (2006) er blant de forfattere som har skrevet om muligheten til ivareta foreldreinnflytelse i barnehagen uansett språk og kulturelt bakgrunn, og at bevisstheten for ulikhet og mangfold er en viktig forutsetning for å kunne ivareta foreldrenes rett til medvirkning (se i teorikapittelet om foreldre medvirkning). I mine funn kommer det frem at informant A opplever hindringer for aktiv deltagelse og foreldreinnflytelse når foreldre ikke behersker det norske språket.

I teorikapitlet har jeg skrevet om at medvirkning handler om å involvere foreldre i det som skjer i barnehagen og at deres innspill blir hørt og at det er viktig å engasjere foreldre i det daglig og praktiske ting som skjer i barnehagen (Spernes og Hatlem 2013, s.200). Vi ser også at informant B mener at hindringer er på grunn av foreldrene ikke viser interesse eller ikke er kjent med barnehage som en organisasjon for læring og utvikling. Det viser seg at hindringer er ikke på grunn av språket, men at fordi foreldrene ikke viser interesse. Men jeg ser at barnehagen er opptatt av å prøve å få foreldre til å ha innflytelse, når de går til hvert enkelt å gir mye informasjon. Her er det viktig å understreke at det er forskjell mellom hva som sies og hva de gjør i praksis og noen ganger kan det være en antydning mangel av bevissthet eller å se sammenheng mellom meninger og praksisen. Informant B understreker at i starten har de et samtale med foreldrene hvor de informere foreldre om barnehagens virksomhet. Det ser ut som at gjennom denne informasjon ikke virker i tilstrekkelig grad for å øke muligheten til medvirkning. Slik jeg tolker det informant B sier om foreldreinnflytelse er at de jobber aktiv for å få foreldrene involvert i barnehagen slik at de opplever barnehagen som en fin sosial arena for inkludering.

Analysene mine tyder på at i barnehagen til informant A må de være mer kreative i forhold til involvering av minoritetsforeldre i barnehagen. Man må kunne jobbe aktiv med å invitere foreldre inn på avdeling, bruke tolk oftere, jobbe på ulike måter med formidling av budskap slik at informasjonen som gis til foreldre er mer forståelig, få foreldrene til å oppleve at barnehagen er også deres arena, eller bruk av alternativ måte å tilpasse kommunikasjonen om det som skjer i barnehagen en bare tekstmeldinger. Det finnes mange måter der foreldre kan delta å gjør seg erfaringer om som viser at dem har innflytelse i barnehagen. Gjervan (2006) har skrevet om muligheter til foreldremedvirkning i temahefte om språklig kulturelt

mangfold. Det er viktig at flerspråklig foreldre som gruppe blir ivaretatt, barnehagen kan være den eneste informasjonskilde som de kan stole på eller forstå.

Informanten B sier at mange foreldre ikke viser interesse og av dette er avhengig av hvilke forståelse de har om det norske barnehageliv. Jeg tror også at denne manglende «interesse» kan være at foreldre ikke er kjent med deres rett til medvirkning eller at de vil ikke gå inn i en situasjon som de ikke mestrer på grunn av språket. Som eksempel kan jeg vise at jeg måtte forklare flerspråklig informant FM hva foreldreinnflytelse betydde. Innflytelse som betyr påvirkning kan ha vært ukjent for hun eller om hun visste i det hele tatt om hun kunne påvirke det som skjer i barnehagen. Glaser understreker at «for å sikre at flest mulig foreldre engasjere seg i barnehagen, er det viktig med informasjon om hvordan dette ønskes. Barnehagelærer trenger kunnskap om minoritetsspråklig familiers tradisjoner og må forklares hvorfor samarbeid og medvirkning er viktig» (Glaser, 2013, s.18). Det er ikke problem om det finnes informasjon eller om det gis informasjon, men det er mer i hvilken form denne gis, slik at mottakende kan ta til seg informasjonen. På hvilken måte, lage de ulike strategier for å kunne kommunisere passivt eller aktiv med foreldrene, spontant eller planlagt. Utfordringen ligger ikke i om det gis info eller ikke, men, som jeg ser det, utfordringer ligger i måten informasjon gis på og eventuelt hvilke kanal som brukes, ikke alle foreldre er vant med å bruke meldeboka eller internett. Her er det viktig også å være bevisst på hvordan kommunikasjon foregår om personalet blir møtt med undervisningstone eller med utvekslingstone, dette også kreves også en faglig trygghet på personalet om hva innebærer begrepet medvirkning i barnehagen. I teorikapittelet har jeg nevnt hva de ulike type toner er (se vedlegg 2.2).

I intervjuet forteller informant FM hvordan hun bli møtt i hverdagen og at barnehagen viser interesse for deres morsmål og kulturelt bakgrunn. Det viser seg at informant FM gir inntrykk at det finnes rom for hennes mulighet til å medvirke. Hun er fornøyd med informasjonen hun får om sitt eget barn. Dette i henhold til rammeplanen om at foreldre skal samarbeide og medvirke. Dette belyser at det å være positiv interessert har en god effekt relasjonsarbeidet personalet skal ha med foreldrene. Det er et viktig element i foreldresamarbeid å skape en god relasjon slik at de kan føle seg velkommen, trygg og at de også kan oppleve at de som foreldre kan bidra med noe i barnehagen. Trygge foreldre gir trygge barn.

Informant B sin oppfatning om at foreldre som ikke viser interesse for å ha innflytelse i barnehagen kan forstås som et problem, men vi kan spørre oss Hvem eier problemet? Barnehagen som ikke når målene i Rammeplanen? Eller er det foreldrene som har et problem som ikke får anledning til å kunne delta i barnehagens virksomhet på lik linje som majoritetsforeldre?. Jeg mener at denne situasjonen skape et problem for barnet. Det kan gå ut over barnets tilbud at barnehagen og foreldrene ikke kommuniserer godt nok. Er tilbudet til dette barnet like bra som tilbudet til barn til foreldre som er engasjert i barnehagen, og som har en aktiv og positiv relasjon til ansatte i barnehagen? Det kan være fristende å spørre seg: Hva er barnets opplevelse når det ser at hennes/hans foreldre ikke er med på foreldrefrokost eller Luciafeiring? eller dugnad?. Hva er barnets opplevelse av å se at foreldrene til venninna i barnehagen prater ofte og mye med assistenten hun er så glad i, mens mor har "aldri tid" til det? hvordan vil dette barnet oppfatte seg selv og sin familie? er vi like mye verdt?. Jeg skulle ønsket å undersøke litt mer om de foreldre som ikke viser interesse, i og med at det er noe informant B fremmer som et synspunkt, men det var litt komplisert på grunn av tolken. Kan det være slik at foreldrene stoler så mye på barnehagen at de ikke opplever behovet for å delta mer aktivt i barnehagens virksomhet? Kan det være at de ikke opplever å bli invitert inn? Kan det være at de ikke ser involvering som en reell mulighet?. Men i mine funn viser seg at informantene gir uttrykk for at de ønsker mer innflytelse fra foreldre og er opptatt av de skal ha mer innflytelse i barnehagens virksomhet. Dette er et positivt funn og har betydning for et godt samarbeidsforhold mellom personale og foreldre, men når foreldre har manglende interesse for å delta, kan det ha betydning i hvordan informasjonen gir til foreldrene, dermed tenker at personalet må jobbe bevisst med sine holdninger til foreldrenes medvirkning.

5. Konklusjon

Min problemstilling er *Hvordan håndterer barnehageansatte, og hvordan opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk?*. For å svare på dette har jeg intervjuet en pedagogisk leder, en barnehagelærer og en flerspråklig mor og drøfte funnene ved hjelp av teori fra kapittel 2.

«I en som problemstilling er det viktig å få frem at det er viktig at foreldre som har annen språk, har det samme rettigheter som majoriteten. Og man er nødt til å strebe for å få den samme informasjon flytende» Informant A.

En slik tiltak kan fremme positive holdninger til kulturelt mangfold, fremme likeverd og likestilling uavhengig av språk eller bakgrunn. Samarbeidet er spennende, men krevende, en forutsetning hvis man skal få til et godt samarbeide er å møte foreldre som en ressurs, anerkjenne og inkludere deres ønsker så langt det er mulig, skriver Vibeke Glaser (Glaser 2013, s.17). Dette belyser at for å skape et godt samarbeide er det stor betydning for at barnehagen skal få og gi informasjon om alt som omhandler barnet og møte foreldre som en ressurs, foreldre er de som kjenner barna best. Informantene mine har ulike erfaringen knytter til hvordan de opplever foreldre innflytelse, likevel knyttes erfaringene og meninger til at samarbeide handler om informasjonsutveksling, men hvor mye informasjon foreldrene fikk varier av de praktiske løsninger de har tilgang. Og dette kan også variere fra pedagog til pedagog.

I mine funn viste seg at informantene er bevisst på at hvis de skal lykkes med foreldrene de ikke deler språk med, må de bruke tid, vær fleksible, åpen, og bli kjent med foreldrene for å skape et godt samarbeid. Dette oppgaven gir et bilde av hvordan personalet jobber for å få en best mulig kommunikasjon med minoritetspråklige foreldre, og personalet kompetanse og profesjonalitet har veldig mye så si. Det viser seg at ansatte i den daglige samtalen i bringe- og hentesituasjon kommuniseres med foreldre med kommunikasjon som har non-verbale komponenter som gester, kroppsholdninger, smil og øyekontakt, bilder, konkreter, og digital kommunikasjon.

Medvirkning er en sentral og viktig faktor for samarbeidet, det står klart og tydelig i styredokumenter at barnehage skal ivareta foreldres rett til medvirkning. Ifølge min

undersøkelse er mor svært fornøyd med både måten de som familie er blitt møtt på, men også hvordan barnet hennes blir ivaretatt i barnehagehverdagen. Samtidig viser det seg at hun ikke er kjent med hva foreldreinnflytelse kan innebære. Dette er noe man kan forske videre på, ettersom foreldremedvirkning er et stort tema. For meg har det vært viktig å se sammenhengen mellom ansattes praksis og mors opplevelse av samarbeidet, og konklusjonen, basert på mitt materiale, er at det kan synes som at de ansattes innsats for å inkludere foreldre de ikke deler språk med, bidrar til trygghet og fornøydhet for foreldrene.

6. Litteraturliste

- Bae, B., J, Eide, N. Winger & A. E. Kristoffersen. *Temahefte om barns medvirkning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300463-temahefte_om_barns_medvirkning.pdf
- Bergsland, M., & Jæger, H. (Red.). (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Bratterud, Å., Sandseter, E.B.H. og Seland, M. (2012): *Barns trivsel og medvirkning i barnehagen. Barn, foreldre og ansattes perspektiver*. Rapport 21/2012 Skriftserien fra Barnevernets utviklingscenter i Midt-Norge, NTNU og DMMH. Hentet fra:
<https://samforsk.brage.unit.no/samforskxmlui/bitstream/handle/11250/2366191/Barns%2btrivsel%2b%2bmedvirkning%2bi%2bbarnhagen%2bwebutgave.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker. Innføring i interkulturell kommunikasjon*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Gjervan, M. (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra:
https://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/pedagogikk/temahefter/temahefte_om_spraklig_og_kulturelt_mangfold.pdf
- Gjervan, M. (2013). Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid. I, Glaser, V. (2013). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (s.101-112). Oslo: Universitetsforlaget.
- Glaser, V.(2013). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.
- IMDi (Integrerings-og mangfoldsdirektoratet (2018). *Hva sier loven om bruk av tolk?*. Hentet fra:
<https://www.imdi.no/tolk/hva-sier-loven-om-bruk-av-tolk/>

Justis- og beredskapsdepartementet (Prop. 65 L (2015-2016)). *Endringer i forvaltningsloven (forbud mot bruk av barn som tolk)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-65-l-20152016/id2477990/>

Kunnskapsdepartementet (2016). *Tid for lek og læring. Bedre innhold i barnehagen*. (Meld St 19 (2015.2016)). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/cae152ecc6f9450a819ae2a9896d7cf5/no/pdfs/stm201520160019000dddpdfs.pdf>

Larsen, A.K. og Slåtten, M. V. (2015). *En bok om oppvekst*. Bergen: fagbokforlaget.

Sand, S. (2016). *Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. Vallset: Oplandske bokforlag.

Statistisk sentralbyrå. (2020). *Nesten 15 prosent er innvandrere, 9.mars.2020*. Rapport hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/nesten-15-prosent-er-innvandrere>

Spernes, K. & Hatlem, M. (2013). *Den flerkulturelle Barnehagen i Bevegelse*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget

Thoresen, I. T. (2017). *Foreldresamarbeid i barnehagen: til barnets beste*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske

Utdanningsdirektoratet (2016) *Begrepsdefinisjoner – minoritetsspråklige*. Lastet ned fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige/minoritetsspraklige---hva-ligger-i-begrepet/>

Utdanningsdirektoratet (2016). *Behov for tolk i barnehage og skole*. Lastet ned fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige/behov-for-tolk-i-barnehage-og-skole/>

Utdanningsdirektoratet (2017). *Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver*. Henta fra: <https://www.udir.no/globalassets/files/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

7. Vedlegg

7.1 Intervjuguide

Intervjuguide

Tema: Foreldresamarbeid i et flerkulturelt perspektiv.

Problemstilling: Hvordan håndterer barnehageansatte og hvordan opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk?

Informanter: pedagogisk leder/ barnehagelærer

Oppvarmingsspørsmål

1. Kan du fortelle litt om deg selv?
  - Hvilken utdanning har du?
  - Hvor lenge har du jobbet i barnehage?
  - Hvilke stillinger har du?

Spørsmål:

2. Hva legger du i begrepet foreldresamarbeid? (generelt)
3. Hvordan opplever du foreldresamarbeidet spesielt med tanke på minoritetsspråklige foreldre?
4. Synes du foreldresamarbeid er utfordrende?
  - hvis ja! hva synes du er mer utfordrende i foreldresamarbeid?
  - Kan du gi eksempler på utfordringer og muligheter du har opplevd?

hvis svaret er nei: hva er det som gjør at dere ikke opplever utfordringer? eller hva er det som fungerer godt kan du beskrive det? hvordan jobber dere?

5. Har du bruk tolk med foreldrene?
  - Hva er positiv ved å bruke tolk?

- Synes du at det er utfordrende å bruke tolk?
  - Hvis ja, kan du si litt mer om det?
  - Hvordan er tilgang av tolken?
6. Hvordan er dine erfaringer med foreldrene du ikke deler språk med ønsker å bli møtt i barnehagen og ansatte?
7. Hvordan jobber dere for å skape samspill med foreldrene som ikke dele språk med dere?
- Hva er viktig å gjøre?
8. Har barnehagen en tilnæringsmetode i forhold til foreldre men annet språk og som ikke behersker det norske språket godt nok? Dette for at foreldre både skal forstå og å kunne gjøre seg forstått selv.
- Hvordan kommunisere dere, har du noen konkrete eksempler
  - Hvordan er foreldreinnflytelse i det som skjer i barnehagen?
  - Møter foreldre på foreldremøter; dugnad og diverse eventer som arrangeres i barnehagen?
  - Gir du (dere) informasjon til foreldre om barnehagen og rammeplanen, barnehageloven ved barnehagestart?
9. Hva er viktig å legge vekt på i bringe og hentesituasjoner med foreldrene du ikke deler språk med?
- Hvordan jobber du for å bygge tillit, relasjon og forståelse til foreldrene? Gi eksempler
  - Opplever du at foreldre forstår det du sier?

Hvis svaret er ja kan du si noe mer om det eller hva et det som gjør at føler sånt?

- Opplever du at foreldre er interessert i hvordan dagen til barnet har vært?

7.2 Intervjuguide

Intervjuguide

Tema: Foreldresamarbeid i et flerkulturelt perspektiv.

Problemstilling: Hvordan håndterer barnehageansatte og hvordan opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk?

Informant: Flerspråklig foreldre

Oppvarmingsspørsmål

1. Kan du fortelle litt om deg selv?
  - Hvem er du?
  - Hvor lenge har du vært i Norge?
  - Hva er morsmålet ditt?
  - Hvilke språk snakker du med barnet ditt?

2. Er du kjent med begrepet foreldresamarbeidet i barnehagen?
  - Hvis ja, hva legger du i begrepet?
  - Hvordan opplever du foreldresamarbeidet?
  - Synes du fungerer bra? På hvilken måte
  - Synes det er vanskelig? Og hva er vanskelig?

3. Hvordan fungerer kommunikasjon med personalet i hverdagen?

4. Hvordan blir du møtt i barnehagen?

5. Hvordan ønsker du å bli møtt?

6. Hva er viktig for deg i bringe- og hentesituasjon?
  - Får du informasjon om dagen til barnet ditt i barnehagen?
  - hvis nei, savner du denne informasjon? hvordan skaffer du informasjon hvis du ikke får den der og da?
  - Forstår du informasjon du får?

7. opplever du at du har innflytelse i det som skjer i barnehagen, kan du si noe om det?

8. hvordan var informasjon om barnehagen, rammeplanen, barnehageloven ved barnehagestart?

7.3 Informasjonsskriv og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Foreldresamarbeid i et flerkulturelt perspektiv»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å få informasjon om foreldresamarbeid i et flerkulturelt perspektiv. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg heter Maria Elsy Romero og går i 3.klasse på barnehagelæreutdanningen med flerkulturell forståelse ved Dronning Mauds minne høgskole. I min bachelor oppgave ønsker jeg å se nærmere på foreldre samarbeide med flerkulturelt perspektiv. Jeg er ute etter å finne ut hvordan håndterer barnehageansatte og hvordan opplever foreldre/foresatte foreldresamarbeidet når de ikke deler språk. For å finne ut mer om dette temaet ønsker jeg å gjennomføre intervjuer med pedagogiske leder og foreldrene. Disse intervjuene vil danne grunnlaget for min bachelor oppgave.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Student Maria Elsy Romero og Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Å delta i bachelor prosjektet innebærer at du deltar i et intervju. Det vil bli tatt lydopptak av intervjuet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- Få rettet personopplysninger om deg
- Få slettet personopplysninger om deg
- Få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- Å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. I tråd med NSDs personvernstjeneste vil det bli tatt lydopptak av intervjuet. Alle informasjon som gis vil bli konfidensielt behandlet og anonymisert. Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode. Kun jeg og mine bachelorveiledere skal ha tilgang til de anonymiserte intervjuene og intervjuet slettes etter transkribering

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 06.05.2020. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt. På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved.
- Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Foreldresamarbeid i et flerkulturelt perspektiv og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervjuet.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet,
ca.06.05.2020

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

